

**Wiceprezes
Najwyższej Izby Kontroli
Marek Zająkła**

Warszawa, dnia 22 października 2009 r.

**Pan
Marek Sawicki
Minister
Rolnictwa i Rozwoju Wsi**

KSR-410-15-01/2009
P/09/095

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli (Dz. U. z 2007 r. Nr 231, poz. 1701 ze zm.), zwanej dalej „ustawą o NIK”, Najwyższa Izba Kontroli przeprowadziła w Ministerstwie Rolnictwa i Rozwoju Wsi, zwanym dalej „Ministerstwem” lub „MRiRW”, kontrolę w zakresie zatrudniania osób niepełnosprawnych w administracji publicznej. Kontrolą objęto okres od 1 stycznia 2005 r. do 30 czerwca 2009 r.

W związku z kontrolą, której wyniki przedstawione zostały w protokole kontroli podpisanym w dniu 8 października 2009 r., Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 60 ustawy o NIK, przekazuje Panu Ministrowi niniejsze wystąpienie pokontrolne.

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie z nieprawidłowościami działania Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi w zakresie zatrudniania osób niepełnosprawnych.

W badanym okresie Ministerstwo zatrudniało od 2 (w 2005 r.) do 5 (w I półroczu 2009 r.) osób niepełnosprawnych. W przeliczeniu na pełny wymiar czasu pracy miesięczny stan zatrudnienia wynosił od 2 do 4,1 etatu. Wskaźniki zatrudnienia osób niepełnosprawnych w stosunku do zatrudnienia ogółem kształtowały się od 0,23% (czerwiec 2007 r.) do 0,56% (marzec oraz kwiecień 2009 r.) i były niższe niż określone w art. 21 ust. 2a ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o *rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych*¹ (3% w 2005 r., 4% w 2006 r., 5% w 2007 r. oraz 6% w latach 2008-2009). W związku z nieosiągnięciem ww. wskaźników, w okresie objętym kontrolą,

¹ Dz. U. z 2008 r. Nr 14, poz. 92 ze zm.

Ministerstwo dokonało należnych wpłat na Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (PFRON)², w łącznej kwocie 1.658,9 tys. zł. Nie korzystano z możliwości obniżenia wysokości wpłat na PFRON, wynikających z art. 22 ww. ustawy *o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych*³.

Najwyższa Izba Kontroli zwraca uwagę, iż Ministerstwo nie podejmowało skutecznych działań zmierzających do zwiększenia zatrudnienia osób niepełnosprawnych. W ogłoszeniach o naborze na wolne stanowiska pracy, w tym w ogłoszeniach Kancelarii Prezesa Rady Ministrów o wolnych stanowiskach pracy w służbie cywilnej, nie stosowano zapisów wskazujących na możliwość zatrudniania osób niepełnosprawnych. Nie podejmowano również współpracy z organizacjami działającymi na rzecz osób niepełnosprawnych, w celu upowszechniania wiedzy na temat możliwości ubiegania się o pracę w Ministerstwie.

Przyjmując do pracy w MRiRW osoby niepełnosprawne o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, nie występowano do Państwowej Inspekcji Pracy o wydanie pozytywnej opinii w sprawie przystosowania stanowisk pracy do potrzeb tych osób - tym samym nie wypełniono obowiązku wynikającego z art. 4 ust. 5 pkt 1 przywołanej ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. *o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych*.

Zatrudnionym w Ministerstwie osobom niepełnosprawnym umożliwiano korzystanie z uprawnień do: skróconego czasu pracy oraz dodatkowego urlopu - określonych odpowiednio w art. 15 ust. 2 i art. 19 ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. *o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych*; dodatkowej przerwy w pracy na gimnastykę - przewidzianej w art. 17 tej ustawy; zwolnienia od pracy, z zachowaniem prawa do wynagrodzenia, w celu uczestniczenia w turnusie rehabilitacyjnym - na podstawie przepisu art. 20 ust. 1 pkt 1 powyższej ustawy.

Osoby niepełnosprawne korzystały także z możliwości podnoszenia kwalifikacji zawodowych, m.in. poprzez uczestnictwo w szkoleniach. W latach 2007-2008 zorganizowano praktyki dla 3 niepełnosprawnych uczniów z Centrum Kształcenia i Rehabilitacji Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego w Konstancinie-Jeziornie.

W celu likwidacji barier dla osób niepełnosprawnych - zatrudnionych w MRiRW oraz przybywających do Ministerstwa w charakterze interesantów, wybudowano pochylnie oraz zainstalowano platformy dźwigowe dla osób poruszających się na wózkach inwalidzkich, dostosowano wielkość drzwi oraz urządzono toalety z umywalkami na obniżonej wysokości. Natomiast nie zainstalowano uchwytów ułatwiających korzystanie z urządzeń higienicznosanitarnych, o których mowa w § 86 ust. 1 pkt 4 rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 r. w *sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie*⁴.

² Zgodnie z art. 21 ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. *o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych* (Dz. U. z 2008 r. Nr 14, poz. 92 ze zm.).

³ Zgodnie z art. 22 ust. 1 przywołanej ustawy, wpłaty na PFRON ulegają obniżeniu z tytułu zakupu usługi, z wyłączeniem handlu, lub produkcji pracodawcy zatrudniającego co najmniej 25 pracowników w przeliczeniu na pełny wymiar czasu pracy i osiągniętego wskaźnika zatrudnienia osób niepełnosprawnych zaliczonych do znacznego lub umiarkowanego stopnia niepełnosprawności w wysokości co najmniej 10%.

⁴ Dz. U. Nr 75, poz. 690 ze zm.

W okresie objętym kontrolą Ministerstwo nie korzystało ze środków finansowych w ramach programów PFRON, adresowanych do instytucji administracji publicznej i mających na celu aktywizację zawodową osób niepełnosprawnych. Dokonane wydatki związane z zakupem urządzeń dostosowujących budynek Ministerstwa do potrzeb osób niepełnosprawnych (w łącznej kwocie 181,7 tys. zł) zostały sfinansowane ze środków budżetowych, w ramach inwestycji i zakupów ujętych w planie wydatków MRiRW.

Ponadto kontrola NIK stwierdziła, że w 4 *Deklaracjach miesięcznych wpłat na Państwowy Fundusz Rehabilitacji osób Niepełnosprawnych* (za marzec, kwiecień, maj oraz czerwiec 2009 r.) wykazano omyłkowo dla 2 osób lekki stopień niepełnosprawności zamiast umiarkowanego. W trakcie kontroli, ww. deklaracje skorygowano i ponownie przekazano do PFRON.

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi, Najwyższa Izba Kontroli wnosi o:

1. Podjęcie działań mających na celu dostosowanie wielkości zatrudnienia osób niepełnosprawnych do wymogów ustawowych.
2. Występowanie do Państwowej Inspekcji Pracy o opinie w sprawie przystosowania stanowisk pracy dla zatrudnianych osób niepełnosprawnych.
3. Kontynuowanie dalszych prac eliminujących bariery funkcjonalne dla osób niepełnosprawnych.

Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 62 ust. 1 ustawy o NIK, zwraca się do Pana Ministra o przedstawienie, w terminie 14 dni od otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, informacji o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków, bądź o działaniach podjętych w celu realizacji wniosków lub przyczynach niepodjęcia takich działań.

Zgodnie z treścią art. 61 ust. 2 ustawy o NIK, w terminie 7 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, przysługuje Panu Ministrowi prawo zgłoszenia na piśmie do Kolegium Najwyższej Izby Kontroli, umotywowanych zastrzeżeń w sprawie ocen, uwag i wniosków zawartych w tym wystąpieniu.

W razie zgłoszenia zastrzeżeń, zgodnie z art. 62 ust. 2 ustawy o NIK, termin nadesłania informacji, o którym mowa wyżej, liczy się od dnia otrzymania ostatecznej uchwały Kolegium Najwyższej Izby Kontroli.